

joismaissa. Ehdotuksessa todetaan, että EU:n vesipuitedirektiivi on väline, jolla pyritään turvaamaan vesistöjen hyvä tila myös tulevaisuudessa.¹

Ehdotuksen mukaan Pohjoismaat eivät ole riittävässä määrin koordinoineet työtään vesivarojen parissa. Tulevaisuutta ajatellen keskiryhmä katsoo, että Pohjoismaiden tulee työskennellä määrätietoisesti vesistöjen, vesivarojen ja pohjaveden suojelemiseksi saastumiselta ja ylikuormittumiselta.

Ehdotuksena on, että Pohjoismaiden hallitukset priorisoivat tulevina vuosina Pohjoismaiden vesivarojen turvaamista sekä globaalisti että EU:ssa. Lisäksi ehdotetaan, että "vesiosaaminen" sisältyisi Pohjoismaiden brändäämiseen (Team Pohjola) alueena, jolla on erityistä vesialan osaamista.

Vesivarat pohjoismaisessa yhteistyössä

Pohjoismaiden neuvostolla ei ole ollut suositusta vuoden 2002 jälkeen ehdotuksen aihepiiristä. Moni viime vuosien suositus on kuitenkin sivunnut makean veden vesivaroja. Esimerkiksi Akureyrissa huhtikuussa 2014 järjestetyssä teemaistunnossa hyväksyttiin suositus Itämeren jätevesien puhdistuksesta ja kalankasvatuksesta kiertovesijärjestelmissä. Vesivarat sisältyivät myös vasemmistososialistisen vihreän ryhmän ehdotukseen yhteisten luonnonvarojen turvaamisesta (2011), jonka käsittelyn neuvosto päätti lopettaa ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnan pitkällisen käsittelyn jälkeen.

Ehdotus käsittelee kaikkia Pohjoismaita koskettavaa tärkeää haastetta. Kaikki Pohjoismaat kuuluvat EU:n vesipuitedirektiivin (VPD) piiriin ja sen täytäntöönpano on parhaillaan käynnissä.

Pohjoismaiden ministerineuvosto on edesauttanut pohjoismaisen yhteistyön käynnistämistä direktiivin täytäntöönpanemiseksi ja sitä, että vuodesta 2008 lähtien aiheesta on järjestetty vuotuinen pohjoismainen työpa- ja.^{2 3} Vesi sisältyy myös Pohjoismaiden ministerineuvoston ympäristöyhteistyön toimintaohjelmaan 2013–2018.⁴ EU:n puitedirektiivin mukaan

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY yhteisön vesipolitiikan puitteista (vesipuitedirektiivi) on yksi EU:n tärkeimmistä, kattavimmista ja kunnianhimoisimmista ympäristödirektiiveistä. Aiemmin vesivaroja koskevat säädökset ovat olleet hajallaan erillisissä aihekohtaisissa direktiiveissä juomavedestä, nitraateista, jätevesistä, saastevalvonnasta, uimavedestä, luonnonsuojelusta jne. Vesipuitedirektiivin myötä kaikki nämä aihepiirit on koottu yhteisiin puitteisiin, joiden yleisenä yhteisenä tavoitteena on veden ekosysteemien suojeleminen ja käyttö. Se on ensimmäinen ympäristödirektiivi, joka on luonut pohjan keskeisen luonnon elementin kokonaisvaltaisemmalle ja koordinoidummalle hallinnoinnille ja tätä lähestymistapaa on sittemmin hyödynnetty muun muassa nk. meridirektiivissä. <http://www.vannportalen.no/hovedEnkel.aspx?m=31147&amid=1249408>

²Ympäristöministerien hanketietokannassa on seuraava hankekuvaus vuosilta 2008–2009: "Hankkeen yleistavoitteena on vahvistaa pohjoismaista yhteistyötä EU:n vesipuitedirektiivin täytäntöönpanossa jatkamalla työtä yhteisen perinteen pohjalta koskien lainsäädäntöä ja hallintokäytäntöjä sekä ottaen huomioon vertailtavissa olevat vesityypit ja vaikuttavat tekijät. Vesipuitedirektiiviä Pohjoismaissa hallinnoivien tahojen on syytä tehdä tiiviimpää yhteistyötä ja vaihdettava tietoa laajemmin. Tiiviimmän pohjoismaisen yhteistyön kautta parhaat esimerkiksi vesipuitedirektiivin täytäntöönpanossa voivat toimia esimerkkeinä ja vaikuttaa direktiivin täytäntöönpanoon muualla Euroopassa. Paremman yhteydenpidon sekä kahden työpajan avulla tämän hankkeen on tarkoitus vaikuttaa tiedonvaihdon avulla vesipuitedirektiivin hyvään täytäntöönpanoon ja koordinointiin Pohjoismaissa.

³ Lisätietoa vuotuisista pohjoismaisista työpajoista on osoitteessa <http://www.vannportalen.no/enkel.aspx?m=59821>.

⁴Ohjelmassa todetaan muun muassa, että "Pohjoismaat laativat EU:n vesipuitedirektiivin mukaisesti sekä rannikkovesiä että sisävesiä koskevat vesien hallintasuunnitelmat." Kahdella ympäristöasiain ministerineuvoston työryhmistä (HAV ja TEG) on makeaan veteen liittyviä tehtäviä. Suomessa pidettiin maaliskuussa 2014 konferenssi, jonka kutsussa todettiin seuraavasti: "The Nordic WFD Conference will be held in the City of Oulu in Finland on 19th of March 2014.

Pohjoismaiden neuvosto

A 1618/miljö

Käsittelijä:
Ympäristö- ja
luonnonvaravaliokunta

Liitteet:
Jäsen ehdotus

Dnro 14-00112-11

Pohjoismaiden on laadittava väliraportteja kaikkien vesistöjen laadusta omien rajojensa sisällä. Jos vesistöjen tila ei ole tyydyttävä, on laadittava parannussuunnitelmia. Direktiivin odotetaan lähivuosina olevan merkittävässä asemassa Pohjoismaiden vesivarojen hyödyntämistä ja suojelemista koskevassa työssä.

EU:n vesipuidedirektiivin (VPD) täytäntöönpanosta tehtiin vertaileva analyysi vuonna 2010. Tiivistelmässä sanotaan muun muassa, että kokonaisarvio on, että vesipuidedirektiivin täytäntöönpanossa on puutteita kaikissa Pohjoismaissa. Sen sijaan voidaan todeta, että joidenkin maiden nykyinen lainsäädäntö vaikuttaa tarjoavan paremmat edellytykset toteuttaa direktiivin vaateet.⁵

3. Lausuntokierros

Valiokunta sai syyskuun kokouksessaan kuulla Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) vesienhoidon osastolla työskentelevän Antton Kedon esityksen Pohjoismaiden vesivarojen suojelutyöstä.

Antton Keto kertoi Pohjoismaiden selvittävän laatua ja suunnittelevan Pohjoismaiden vesistöjen laadunparannukseen tähtääviä aloitteita EU:n vesipuidedirektiiviin (VPD) pohjalta. Suomea ja Ruotsia koskevien tietojen mukaan vesistöjen tila on hyvä 30–50 prosentissa vesistöistä. Täytäntöönpano etenee suunnitelmien mukaan Norjassa, Ruotsissa ja Suomessa, mutta Islanti ja Tanska laahaavat perässä. Direktiivin mukaan tavoitteena on saavuttaa kaikkien vesistöjen hyvä tila viimeistään vuonna 2027. Huono tila johtuu useimmiten vesistön rakennelmista, kuten patoamisesta. Myös maataloudella on kielteisiä vaikutuksia.

Norjan, Ruotsin ja Suomen raja-alueiden vesistöistä on tehty kahdenvälisiä sopimuksia. Viranomaistasolla tehdään jonkin verran hankeyhteistyötä. Myös tutkimusyhteistyö Pohjoismaissa on hyvää, mutta sitä voitaisiin vahvistaa. Pohjoismaisten hydrologian yhdistysten välillä on laajamittaista yhteistyötä.

EU:n vesipuidedirektiiviä tarkistetaan vuosina 2016–2019. Tässä yhteydessä olisi Antton Kedon mielestä hyvä tilaisuus vahvistaa pohjoismaista yhteistyötä. Olisi myös hyödyllistä tehdä pohjoismaista yhteistyötä ympäristövaikutusten arvioinnin kriteerien ja metodien kehittämiseksi, esimerkiksi vesivoimalaitosten osalta.

Antton Kedon mukaan Pohjoismaat ovat etuoikeutettuja muihin Euroopan maihin verrattuna veden saatavuuden osalta. Yleistyvät tulvat on kuitenkin kasvava ongelma, joka voidaan ratkaista vain pitkäaikaisella suunnittelulla. Myös tällä saralla pohjoismaista yhteistyötä voitaisiin vahvistaa.

Pohjoismaissa on erityisalan osaamista lumen, jään ja vesivarojen vuorovaikutuksesta. Lisäksi mailla on hallinnollisia käytäntöjä, jotka moniin muihin maihin verrattuna toimivat hyvin. Näillä alueilla Pohjoismailla voisi olla mahdollisuuksia viedä osaamista.

The Nordic countries shares many similarities concerning water related issues and faces mutual challenges that need to be solved and adapted in collaboration. The objective of the Nordic WFD 2014 Conference is to share experiences and discuss key challenges of 2nd River Basin Management cycle. These include programme of measures, governance, implementation of EU Water Blueprint, harmonisation of status assessments and best practises of ICT and technical solutions. We hope that this way we can enhance resource effective implementation of WFD in Nordic countries.”

⁵ *Mot samma mål?* EU:n vesipuidedirektiivin täytäntöönpano Skandinaviassa, oikeustieteen laitoksen julkaisusarja (Skrift 6 2010),

Göteborgin kauppakorkeakoulu

Pohjoismaiden neuvosto

A 1618/miljö

Käsittelijä:
Ympäristö- ja
luonnonvaravaliokunta

Liitteet:
Jäsenehdotus

Dnro 14-00112-11

"Siiloajattelu" tekee Antton Keton mukaan vesivarojen suojelusta tarpeettoman hankalaa. Esimerkiksi vesistöjen laadun ja EU:n maatalouspolitiikan välillä on vahva yhteys. Muita vastaavia seikkoja ovat ilmastonmuutokseen sopeutuminen, vesivoiman kehittäminen ja kemikaalilainsäädäntö. Pohjoismaiden kannattaisi pyrkiä kehittämään kokonaisvaltaisempaa politiikkaa.

Tanskan luontohallitus

Tanskan luontohallitus huomauttaa, että parhaillaan tehdään VPD:n täytäntöönpanoon liittyvää epävirallista yhteistyötä, johon kuuluu laajaa kokemustenvaihtoa ja että yhteistyön puitteissa tullaan keskustelemaan direktiivin muutostarpeista. Pohjoismaat ovat lisäksi jo priorisoineet vesivaroja koskevaa työtä ja tekevät yhteistyötä näkemysten koordinoimiseksi, kun siihen on tarvittavat edellytykset. Luontohallituksen mukaan suositus Pohjoismaiden vahvuuksien selvittämisestä tukee Tanskan hallituksen visiota.

Suomen ympäristökeskus (SYKE)

SYKE suhtautuu ehdotukseen myönteisesti, koska EU:n työryhmissä tehtävä työ ei tarjoa riittävästi mahdollisuuksia tarkastella erityisiä alueellisia olosuhteita. Keskuksen mukaan olisi hyödyllistä edistää Pohjoismaiden ministerineuvoston roolia vesisektorilla tehtävässä työssä, kehittää yhteistyötä vesiensuojelun, tulvien käsittelyn ja hydrologian avainhenkilöiden välisten säännöllisten kokousten kautta sekä tarpeen mukaan perustaa työryhmiä, jotka voivat valmistella pohjoismaisia linjauksia yhteisissä kysymyksissä.

Suomen ympäristöministeriö

Suomen ympäristöministeriön mukaan VPD:tä koskeva pohjoismainen yhteistyö on ollut epävirallista, mutta Pohjoismaiden ministerineuvoston tuella on säännöllisesti järjestetty tiedonvaihtokokouksia. Ympäristöministeriö on sitä mieltä, että tiedonvaihto on ollut hyödyllistä, että sen tulee jatkua ja että Pohjoismaiden ministerineuvoston toivotaan jatkossakin varaavan määrärahoja tähän tarkoitukseen. Asia otetaan esiin Pohjoismaiden ministerineuvoston Suomen puheenjohtajakauden ohjelmassa 2016. Vesivaroille voidaan myös harkita korostetumpaa asemaa Pohjoismaiden ministerineuvoston ympäristöyhteistyön toimintaohjelmassa, jota ollaan parhaillaan arvioimassa. Kansainvälisessä työssä Suomen painopisteinä ovat raja-alueiden vesivarat, joita muut Pohjoismaat eivät ole priorisoineet. Pohjoismaista keskustelua käydään jossain määrin kansainvälisistä vesikysymyksistä, varsinkin kehitysapuun liittyvissä asioissa. Ympäristöministeriö ei näe tarvetta muodollistaa kansainvälisiä vesikysymyksiä koskevaa yhteistyötä.

Suomen luonnonsuojeluliitto

Suomen luonnonsuojeluliitto tukee ehdotusta pohjoismaisen yhteistyön lisäämisestä Pohjoismaiden vesivarojen turvaamiseksi.

Ruotsin meri- ja vesiviranomainen (Havs och Vattenmyndigheten)

Ruotsin meri- ja vesiviranomainen tukee erityisesti sitä, että Pohjoismaat laativat yhteisen ehdotuksen vesipuidedirektiivin tarkistamiseen liittyvään työhön nähden ja menetelmiä toimenpiteiden vaikutusten arvioimiseksi. Ehdotuksen kolmatta että-lausetta koskien huomautetaan, ettei veden saannin turvaaminen riitä, vaan veden tulee lisäksi olla hyvälaatuista.

Ruotsin elintarvikevirasto

Ruotsin elintarvikevirasto suhtautuu myönteisesti vettä ja juomavettä koskevaan Pohjoismaiden ministerineuvoston tekemään yhteistyöhön. Elintarvikevirasto huomauttaa, että poliittista yhteistyötä koskeva kysymys kuuluu hallitukselle.

Pohjoismaiden neuvosto

A 1618/miljö

Käsittelijä:
Ympäristö- ja
luonnonvaravaliokunta

Liitteet:
Jäsenehdotus

Dnro 14-00112-11

Ruotsin geologinen tutkimuslaitos

Ruotsin geologinen tutkimuslaitos tukee ehdotusta koota kokemuksia VPD:n täytäntöönpanosta näkemysten kokoamiseksi direktiivin tulevaa tarkistusta varten. Geologinen tutkimuslaitos huomauttaa, että koska Pohjoismaiden luonnonolosuhteet poikkeavat muusta Euroopasta, yksittäisen Pohjoismaan voi olla vaikea saada näkemyksiään läpi. Pohjoismaiden näkemysten koordinointi voisi parantaa vaikutusmahdollisuuksia. Geologinen tutkimuslaitos suhtautuu kielteisesti ehdotukseen Pohjoismaiden vahvuuksien selvittämisestä ja on sitä mieltä, että on keskityttävä yhteistyöhön niiden haasteiden parissa, joita Pohjolassa yhä on ympäristövalvonnan ja veden laadun turvaamisen suhteen. Laitoksen mukaan olisi myös hyödyllistä tehdä yhteistyötä tutkimustulosten siirtämisessä käytännön hallintoihin toteuttamalla pilottihankkeita alueellisesti tai kansallisesti. Kun itse olemme kasvattaneet osaamistamme, voimme viedä sitä muualle Eurooppaan. Lopuksi huomautetaan, että vesienhoidon alaisuuteen kuuluva pohjaveden laatuun keskittyminen ei riitä. Tarvitaan yhteistyötä, joka kattaa pohjaveden kokonaisuudessaan.

Ruotsin luonnonsuojeluyhdistys

Ruotsin luonnonsuojeluyhdistys pitää ehdotusta vesivaroja koskevaan yhteistyöhön panostamisesta tervetulleena. Yhdistys huomauttaa, että Skandinavian niemimaa ja Islanti eroavat vesivarojen suhteen huomattavasti mantereesta. Tätä aihetta on priorisoitava myös ilmastonmuutosten vuoksi. Yhdistys ei ole samaa mieltä siitä, että Pohjolan, ainakaan Ruotsin, vesihallinto ja veden laatu olisivat kunnossa ja että VPD:n täytäntöönpano sujuisi hyvin. Siksi se ei voi tukea ehdotusta Pohjolan osaamisen viemisestä muihin maihin ennen kuin saadaan selville, onko maiden vesihallinnossa ylipäänsä olemassa vahvuuksia. Luonnonsuojeluyhdistys tukee sitä, että Pohjoismaat pyrkivät nostamaan vesikysymyksen paremmin esiin kansainvälisillä foorumeilla.

Svenskt Vatten

Vesihuoltoon ja jätevesien puhdistukseen erikoistunut Svenskt Vatten suhtautuu myönteisesti siihen, että VPD:n täytäntöönpanosta kerätään kokemuksia, mutta peräänkuuluttaa kuvausta siitä, miten tämä käytännössä tehdään. Svenskt Vatten huomauttaa, että paikallinen työ on VPD:n täytäntöönpanon kantava voima, minkä vuoksi se on otettava mukaan kokemuksiin kerätessä. He ehdottavat laajaa kokemustenkeruuta, johon otetaan mukaan vesihuolto- ja jätevedenpuhdistusorganisaatiot, elinkeinoelämä ja ympäristöjärjestöt. He huomauttavat, että tällä hetkellä tietoa voidaan hakea toteutetuista tutkimuksista. He tunnistavat useita konkreettisia esimerkkejä, jotka edellyttävät EU-säännösten koordinoitua. Svenskt Vatten arvioi Pohjolan alueen osaamistason korkeaksi ja mainitsee useita konkreettisia esimerkkejä. Siksi se tukee ehdotusta vahvuuksien selvittämisestä. Se tunnistaa myös useita alueita, joilla arvioidaan olevan tarvetta osaamisen lisäämiseen Pohjoismaissa. Lisäksi se tukee ehdotusta vesivarojen poliittisen prioriteetin nostamiseksi.

Kutsu lähetettiin myös Pohjoismaiden ministerineuvostolle, Norjalle ja Islannille, mutta ne eivät osallistuneet lausuntokierrokselle.

4. Valiokunnan näkemykset

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta merkitsee tiedoksi, että runsas enemmistö lausuntokierrokselle osallistuneista tahoista suhtautuu myönteisesti jäsenehdotuksen pyrkimykseen ja tukee niitä. Valiokunta on samaa mieltä ja arvioi, että suositusta noudattamalla voidaan saavuttaa pohjoismaista hyötyä. Lisäksi valiokunta katsoo, että ehdotus olisi mahdollista toteuttaa Pohjoismaiden ministerineuvoston taloudellisten puitteiden sisällä. Vesipolitiikka on myös ajankohtainen asia kansallisesti, alueellisesti sekä globaalisti. Ehdotusta voisi kuitenkin valiokunnan mielestä tarkentaa,

Pohjoismaiden neuvosto

A 1618/miljö

Käsittelijä:
Ympäristö- ja
luonnonvaravaliokunta

Liitteet:
Jäsenehdotus

Dnro 14-00112-11

jotta Pohjoismaiden neuvoston pyrkimykset tulisivat selkeämmin esiin. Tämän vuoksi ehdotetaan että-lauseiden muotoilua uudelleen.

Ehdotuksen ensimmäinen että-lause

Ehdotuksen ensimmäisessä että-lauseessa ehdotetaan, "että Pohjoismaat koordinoivat toimintaansa sekä maailmanlaajuisesti että EU:ssa Pohjoismaiden vesivarojen turvaamiseksi".

Tämä on yleinen kehoitus Pohjoismaiden hallituksille koordinoida toimintaa sekä globaalisti että EU:ssa Pohjoismaiden vesivarojen turvaamiseksi. Muotoilu voidaan tulkita eri tavoin.

Uuden ilmastopimuksen aikaansaamiseksi käytävillä neuvotteluilla on erittäin suuri merkitys vesivarojen turvaamiselle globaalisti ja Pohjoismaissa. Pohjoismaat tekevät tiivistä yhteistyötä ja koordinoitua tällä saralla.

Globaalista näkökulmasta hyvän juomaveden saatavuus on osa kaikkien Pohjoismaiden kehitysapua. Vedensaannin odotetaan muodostuvan myös yhdeksi YK:n kestävä kehityksen tavoitteista (Sustainable Development Goals, SDG), joiden on tarkoitus korvata YK:n vuosittain asetettavat tavoitteet vuoden 2015 jälkeen.⁶

EU:n vesipuitedirektiivi velvoittaa kaikkia Pohjoismaita, ja maiden on direktiivin mukaan saavutettava tietyt virustanpölyvät hallintojärjestelmien kehittämiseksi, tilan selvittämiseksi sekä aloitteiksi, joilla olosuhteita voidaan parantaa vuoteen 2027 mennessä. EU:n vesipolitiikan puitedirektiivin tarkistamistyön odotetaan toteutuvan vuosina 2016–2019.⁷ Siitä olisi etua, jos Pohjoismaat voisivat toimia yhdessä tässä työssä. Kokemusten kerääminen Pohjoismaiden täytäntöönpanotyöstä voisi olla tässä yhteydessä hyödyllistä, kuten myös yhteisen arvion laatiminen siitä, miten direktiiviä voitaisiin uudistaa. Tässä yhteydessä voisi olla hyvä hyödyntää nykyistä pohjoismaista viranomais- ja tutkijatason vesivarayhteistyötä, jolle Pohjoismaiden ministerineuvosto on ajoittain myöntänyt tukea.

Ehdotuksena on sen vuoksi, että ehdotuksen ensimmäinen vesipuitedirektiiviä koskeva että-lause jaetaan kahteen osaan ja muotoillaan näin:

että Pohjoismaiden neuvosto

suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se kerää Pohjoismaiden kokemuksia EU:n vesipolitiikan puitedirektiivin täytäntöönpanosta (VPD) ja laatii suosituksia direktiivin tulevan tarkistamisen osalta.

että Pohjoismaiden neuvosto

suositaa Pohjoismaiden hallituksille, että ne tekevät yhteistyötä ja koordinoivat näkemyksiään EU:n vesipolitiikan puitedirektiivin tarkistamisessa.

Ehdotuksen toinen että-lause

Ehdotuksen toinen että-lause on "että Pohjoismaat pitävät vesivarojen turvaamista yhtenä tärkeimpänä kysymyksenään tulevina vuosina".

Tämä on yleinen kehoitus vesivarojen turvaamisen tärkeydestä. EU:n vesipuitedirektiivi on poliittisesti ajankohtainen kysymys kaikissa Pohjoismaissa, ja näin ollen voisi olla loogista esittää ehdotus tästä näkökulmasta. Lisäksi asiaan liittyy myös muita näkökulmia, kuten ilmastoneuvotte-

⁶ Nykyisen ehdotuksen 17 tavoitteesta vesivarat on huomioitu kuudennessa tavoitteessa. Englanniksi tavoite on "to ensure available and sustainable management of water and sanitation for all".

⁷ Vuonna 2000 voimaan tulleessa vesipuitedirektiivissä lukee näin: "Komissio tarkastelee uudestaan tätä direktiiviä viimeistään 19 vuoden kuluttua sen voimaantulopäivästä ja ehdottaa siihen tarvittavia muutoksia."

Pohjoismaiden neuvosto

A 1618/miljö

Käsittelijä:
Ympäristö- ja
luonnonvaravaliokunta

Liitteet:
Jäsen ehdotus

Dnro 14-00112-11

lut, kehitysyhteistyö ja työ YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden parissa vuoden 2015 jälkeen. Olisi luonnollisempaa ottaa tämä että-lause ensin, ennen EU:ta koskevaa että-lausetta. Ehdotetaankin, että että-lause muotoillaan uudestaan siten, että se koskee pohjoismaista, eurooppalaista ja laajempaa kansainvälistä yhteistyötä vesivarojen saralla. Lisäksi ehdotetaan, että viitataan vesivarojen saatavuuteen kansalaisten osalta sekä niiden kestävään hallinnointiin nyt ehdotetun YK:n kestävän kehityksen kuudennen tavoitteen mukaisesti.

Tämän vuoksi ehdotetaan seuraavaa muotoilua:

että Pohjoismaiden neuvosto

suositaa Pohjoismaiden hallituksille, että ne priorisoivat kestävää vesivarojen hallinnointia ja hyvälaatuisen veden saannin turvaamista kansalaisille tekemällä yhteistyötä Pohjoismaissa, EU:ssa sekä muiden tärkeiden kansainvälisten organisaatioiden ja sopimusten puitteissa.

Ehdotuksen kolmas että-lause

Ehdotuksen kolmannessa että-lauseessa ehdotetaan, "että pohjoismainen vesihuollon osaaminen otetaan osaksi Team Pohjola -työtä".

Team Pohjola -käsitettä on käytetty Pohjoismaiden kansainväliseen brändämiseen liittyvässä työssä. Erityisesti pyritään markkinoimaan niitä alueita ja tekniikoita, joilla Pohjoismailla arvioidaan olevan kärkiosaamista, jota voidaan hyödyntää muissa maissa ja muilla alueilla. Pohjoismaiden ministerineuvosto kehittää parhaillaan brändäysstrategiaa, jonka puitteissa on tarkoitus kehittää välineitä Pohjoismaiden käyttöön niiden toimiessa yhteisesti kansainvälisillä foorumeilla elinkeinoelämän edistämiseksi.

Onko Pohjoismailla vesivara-alan huippuosaamista? Maantieteellisen sijaintinsa ansiosta alueella on huippuosaamista lumen ja jään sekä vesivarojen välisestä suhteesta. Lisäksi Pohjoismailla katsotaan olevan hallinnollisia käytäntöjä, jotka moniin muihin maihin verrattuna toimivat hyvin. On myös saatu tietoa siitä, että Tanska on käynnistänyt työn edistääkseen vesivaroja koskevan osaamisen vientiä. Ennen Pohjoismaiden vesiosaamisen markkinointia on kuitenkin syytä ensin selvittää, mitä osaamista maila on ja missä päin maailmaa kyseisestä osaamisesta on puutetta. Kyseinen analyysi voi mahdollisesti myös paljastaa, millaista osaamista Pohjola puuttuu, mikä voi myös olla hyödyllistä. Tämän vuoksi ehdotuksena on, että että-lause muotoillaan seuraavasti:

että Pohjoismaiden neuvosto

suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se selvittää Pohjoismaiden vahvuuksia vesivarakysymyksissä sekä sitä, miten niitä voidaan käyttää turvallisen vesihuollon varmistamiseksi muilla alueilla.

Pohjoismaiden neuvosto

A 1618/miljö

Käsittelijä:
Ympäristö- ja
luonnonvaravaliokunta

Liitteet:
Jäsen ehdotus

Dnro 14-00112-11

5. Päätelmät

Edellä esitetyn perusteella ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se kerää Pohjoismaiden kokemuksia EU:n vesipuidedirektiivin (VPD) täytäntöönpanosta ja laatii suosituksia direktiivin tulevan tarkistamisen osalta.

että se selvittää Pohjoismaiden vahvuuksia vesivarakysymyksissä sekä sitä, miten niitä voidaan käyttää turvallisen vesihuollon varmistamiseksi muilla alueilla.

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne priorisoivat kestäväää vesivarojen hallinnointia ja hyvälaatuisten veden saannin turvaamista kansalaisille tekemällä yhteistyötä Pohjoismaissa, EU:ssa sekä muiden tärkeiden kansainvälisten organisaatioiden ja sopimusten puitteissa.

että ne tekevät yhteistyötä ja koordinoivat näkemyksiään EU:n vesipuidedirektiivin (VPD) tarkistamisessa.

Skagenissa 22. kesäkuuta 2015

Brynhildur Pétursdóttir (Björt framtíð)

*Hanna Kosonen (kesk.), **puheenjohtaja***

Ineqi Kielsen (S)

Jan Lindholm (MP)

Mikko Alatalo (kesk.)

Sivert Haugen Bjørnstad (FrP)

Sjúrður Skaale (Jvfl.), varapuheenjohtaja

Stein Erik Lauvås (A)

Susanna Koski (kok.)

Thomas Finnborg (M)

Øyvind Halleraker (H)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1618/miljö

Käsittelijä:

Ympäristö- ja

luonnonvaravaliokunta

Liitteet:

Jäsenehdotus

Dnro 14-00112-11

A 1618/miljö

Käsittelijä:
Ympäristö- ja
luonnonvaravaliokunta

Liitteet:
Jäsen ehdotus

Dnro 14-00112-11

Jäsen ehdotus pohjoismaisen yhteistyön lisäämisestä Pohjoismaiden vesivarojen turvaamiseksi

IPCC:n tuoreimman raportin mukaan ilmastonmuutos tulee aiheuttamaan vakavia uhkia luonnon ja ihmisen hyvinvoinnille. Ilmastovaikutukset, väestönkasvu ja kasvava vedenkulutus muuttavat maapallon vesihuollon edellytyksiä ja johtavat suurempaan veden kysyntään maailmanlaajuisesti. Tämä koskee etenkin makeaa vettä, jota on vain kaksi prosenttia kaikesta maapallon vedestä.

Vesiasiat liittyvät läheisesti taloutta, yhteiskuntaa ja turvallisuutta koskeviin kysymyksiin. Euroopan unionin mukaan 20 prosenttia Euroopan pintavedestä on vakavasti uhattuna ja melkein puolet EU:n väestöstä asuu maissa, joissa makean veden kulutus on liian suurta. Vesipolitiikan kehysdirektiivin avulla on pyritty parantamaan maiden välistä EU-yhteistyötä veden hyvän tilan takaamiseksi vuoteen 2015 mennessä.

Pohjoismaissa on runsaat vesivarat, mutta ilmastonmuutoksen arvioidaan vaikuttavan muun muassa sadantaan, haihduntaan ja valuntaan. Vesistöjen laatu voi huonontua, jos maa ei jäädy pidemmäksi aikaa, minkä seurauksena veden huolto on haasteellisempaa eroosion ja vesistöjen kasvavan ravinnekuormituksen vuoksi.

Pohjoismaissa on perinteisesti hallinnoitu luonnonvaroja kestävästi ja ekosysteemit huomioiden. Pohjoismaiden kansalaisille on tulevaisuudessakin voitava taata puhtaat vesistöt, turvallinen ja puhdas juomavesi sekä jätevesihuolto. Näitä tärkeitä kysymyksiä ei ole tähän asti koordinoitu riittävästi Pohjoismaiden välillä, vaan kukin maa on toiminut tahollaan.

Tulevaisuudennäkymien ja etenkin niin kutsutun vesikysymyksen kansainvälistymisen näkökulmasta keskiryhmä on sitä mieltä, että Pohjoismaiden tulee tehdä strategista työtä säästääkseen vesistöjään kuormitukselta ja saasteilta. Yhtä tärkeää on pyrkiä hyvään vesivarojen hallintaan ja tur-

vaamiseen sekä ehkäistävä pohjavesivarojen liikakäyttö veden kysynnän kasvaessa. Häiriöt vesihuollossa voivat johtaa yhteiskunnallisiin kriiseihin, jotka vaativat erityistä valmiutta. Peruselinkeinomme maatalous ja kalastus sekä elinkeinoelämä ja energiantuotanto ovat riippuvaisia vedestä. Pohjoismaiden vesivarojen hallinnoiminen ja säilyttäminen nyt ja tulevaisuudessa vaatii yhteistyötä ja yhteisiä ratkaisuja.

Korkea tekninen vesihuollon ja vesivarojen hallinnoinnin osaaminen voi avata uusia mahdollisuuksia Pohjoismaille jakaa osaamistaan kansainvälisesti. Uusien mahdollisuuksien ohella Pohjoismaiden tulee tehdä yhteistyötä edellä kuvailtujen uusien haasteiden kohtaamiseksi. On tärkeää koordinoita Pohjoismaiden näkökantoja esimerkiksi EU:n vesipolitiikan suhteen sekä neuvotteluissa kansainvälisistä ja globaaleista kauppa- ja investointisopimuksista. Sopimusneuvottelujen yhteydessä Pohjoismaiden on otettava esiin luonnonvarojen suojelua ja siihen liittyen vesistöjä koskevat kysymykset.

Edellä esitetyn nojalla keskiryhmä ehdottaa,

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että Pohjoismaat koordinoivat toimintaansa sekä maailmanlaajuisesti että EU:ssa Pohjoismaiden vesivarojen turvaamiseksi.

että Pohjoismaat pitävät vesivarojen turvaamista yhtenä tärkeimpänä kysymyksenään tulevina vuosina.

että pohjoismaainen vesihuollon osaaminen otetaan osaksi Team Pohjola -työtä.

Akureyrissa 7. huhtikuuta 2014

Anders Andersson (kd)

Anders Eriksson (ÅF)

André N. Skjelstad (V)

Anita Brodén (fp)

Arto Pirttilahti (kesk.)

Brynhildur Pétursdóttir (Björt framtíð)

Christina Gestrin (r.)

Eeva-Maria Maijala (kesk.)

Finn Thranum (V)

Helgi Abrahamsen (sb)

Höskuldur Þórhallsson (F)

Jóhanna María Sigmundsdóttir (F)

Jörgen Pettersson (ÅC)

Karen Ellemann (V)

Liv Holm Andersen (RV)

Rigmor Andersen Eide (KrF)

Satu Haapanen (vihr.)

Simo Rundgren (kesk.)

Åsa Torstensson (C)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1618/miljö

Käsittelijä:

Ympäristö- ja

luonnonvaravaliokunta

Liitteet:

Jäsenehdotus

Dnro 14-00112-11